

คติชนในหมู่บ้านบางนายสี อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา

๑. มุขปาฐะ

๑.๒ คำทู่ภาษา

๑.๒.๑ แคบๆ= เร็วๆ

๑.๒.๒ พรอก= กะลามาะพร้าว

๑.๒.๓ แต่งจิ้น= แต่งโม

๑.๒.๔ เคย= กระปี่

๑.๒.๕ เกือก= รongเท้า

๑.๒.๖ หย่าหมู= ฝรั่ง

๑.๒.๗ เซล้อง= ซาคำเย็น

๑.๒.๘ ปุ่นตัว= ที่โกยขยะ

๑.๒.๙ แด่วา= เมื่อวาน

๑.๒.๑๐ กาทยี่= มะม่วงหิมพานต์

๑.๒.๑๑ ซี่พร้าว = ฟัก

๑.๒.๑๒ ซี่หมื่น= ซี่มัน

๑.๒.๑๓ ไคร= ตะไคร้

๑.๒.๑๔ ลูกเ็ด= พริก

๑.๒.๑๕ ลอกอ= มะละกอ

๑.๒.๑๖ หย่านัด= สับปะรด

๑.๒.๑๗ ดอกมะละ= ดอกมะลิ

๑.๒.๑๘ ผักหึ่ง= ตำลึง

๑.๒.๑๙ ลูกม่วง= มะม่วง

๑.๒.๒๐ พรือบ้าง= เป็นอย่างไร

๑.๒.๒๑ ฮั่ว= วัว

๑.๒.๒๒ ลุ่ย= เยอะ

๑.๒.๒๓ โหมเด็ก= แพน

๑.๒.๒๔ เจียนฉี่= ตะหลิว

๑.๒.๒๕ หรอย= อรอย

๑.๒.๒๖ มารู้ม่าย= ไม่รู้

๑.๒.๒๗ โมระ= ชี้เหร่

๑.๒.๒๘ หวังเหวิด= เป็นหวง

๑.๒.๒๙ หลา =ศาลา

๑.๒.๓๐ ไช้= ทำใหม่

๑.๒.๓๑ โคม= กะละมัง

๑.๒.๓๕ หลาว= อีกล้วน

๑.๒.๓๖ หน้า= กระทบ

๑.๒.๓๗ ขบ= กัด

๑.๒.๓๘ แดกเบีย= เอาเงินไปแลก

๑.๒.๓๙ ได้แรงอก= สะใจดี

๑.๒.๔๐ แป้งหวาน= ผงชูรส

๑.๒.๔๑ กาแคว= กาแฟ

๑.๒.๔๒ หยบ= แอบ

๑.๒.๔๓ น้ำซูป= น้ำพริก

๑.๒.๔๔ เหล็กโคน= ตะปู

๑.๓ คำพังเพย

๑.๓.๑ หมาเห่าเรือบิน หมายถึง พูดจาเกินฐานะ หรือทำอะไรไม่เจียมตัว (สมศรี สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๓.๒ อยามาทำดอใหญ่ หมายถึง ทำວດตนว้างใหญ่ (สมศรี สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๓.๓ หมาหัวเน่า หมายถึง ไม่มีใครสนใจ (สมศรี สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๓.๔ ตาเข้าเข้าน หมายถึง อาการที่แสดงถึงความอยากได้มาก (สมศรี สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๓.๕ ผอมเหมือนไม้เสียบผี หมายถึง ผอมมาก (สมศรี สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙) ๑.๓.๖ สูงเหมือนเปรตเดือนสิบ หมายถึง สูงมาก (สมศรี สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๓.๗ รักกันเหมือนดินีกวานดม หมายถึง ยอมทำเพื่อความรักทุกอย่าง (สมศรี สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๓.๘ หมาหวังก้าง หมายถึง หวงสิ่งของที่ทิ้งไปแล้ว (สมศรี สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๓.๙ ไม่รู้จักหัววันวันโน หมายถึง ไม่รู้เรื่องอะไรสักอย่าง (สมประสงค์ สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๓.๑๐ กินเหมือนผิวยูโน หมายถึง กินเยอะมาก (สมประสงค์ สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๔ คำสาบาน

๑.๔.๑ ข้าพเจ้าขอสาบานหากผิดคำพูดขอให้อันเป็นไป (สมประสงค์ สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๔.๒ ข้าพเจ้าขอสาบานว่าจะปฏิบัติตามคำพูด (สมประสงค์ สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๕ คำอธิษฐาน

๑.๕.๑ ขอให้ลูกพบเจอแต่สิ่งดีในชีวิตด้วยเทอญ (สมประสงค์ สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๕.๒ ขอให้อย่าให้มีโรคภัยไข้เจ็บมาเบียดเบียนเลยสาธุ (สมประสงค์ สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๕.๓ ขอให้ชีวิตของลูกมีแต่ความก้าวหน้า เงินทองไหลมาเทมา ด้วยเทอญ (สมประสงค์ สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๕.๔ ขอให้ลูกมีภาระงานที่ดี มีชีวิตที่สุขสบายด้วยเทอญ (สมประสงค์ สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๕.๕ ขอให้มีความสุข ทั้งตัวเองและคนในครอบครัวด้วยเถาะสาธุ (สมประสงค์ สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๕.๖ ขอให้สมหวังในความรักและในทุก ๆ ด้านด้วยเทอญ (สมประสงค์ สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๖ คำอวยพร

๑.๖.๑ แม่ขอให้ลูกมีความสุขในทุก ๆ เรื่องนะลูกนะ (จารุณี ทองสลับ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๖.๒ ขอให้หลานของป้ามีแต่เงินทองไหลมาเทมานะ (จารุณี ทองสลับ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๖.๓ ขอให้อย่ามีโรคภัยไข้เจ็บมารบกวนนะลูกนะ (จารุณี ทองสลับ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๖.๔ ขอให้สวยวันสวยคืน ใครเห็นใครรัก (จารุณี ทองสลับ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๖.๕ ขอให้ลูกมีความเจริญในหน้าที่การงาน ตั้งใจทำงานนะลูกนะ (จารุณี ทองสลับ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๗ คำอุทิศ

๑.๗.๑ ขออุทิศส่วนบุญส่วนกุศลนี้ให้เจ้ากรรมนายเวรทั้งหลายด้วยเทอญ (จารุณี ทองสลับ

๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๗.๒ ขออุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้ญาติมิตรและบรรพบุรุษที่ได้ล่วงลับไปแล้วให้ได้รับส่วน ผลิตผลด้วยเทอญ (จารุณี ทองสลับ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๑๐ ตำนาน

๑.๑๐.๑ ตำนานเขานางหงส์

กาลครั้งหนึ่ง มีชายสองคนชื่อนายเต่าและนายเฒ่าเป็นเพื่อนรักใคร่ชอบพอกันมาแต่มีอายุต่างกันคือ นายเต่ามีอายุนานกว่านายเฒ่า หลายปี นายเต่ามีลูกสาวสวยชื่อว่า "นางหงส์" นายเฒ่าเป็นคนรูปหล่อและนิสัยดีไม่ได้เฒ่าแก่ตามชื่อเลยนายเต่าเห็นว่าเป็นคนมี หลักฐานมั่นคง จึงตัดสินใจยกลูกสาวให้ เพราะลูกสาวจะได้เป็นฝั่งเป็นฝาเสียทีพอถึงวันฤกษ์ดีนายเฒ่าก็ยกขบวนขันหมากมายังบ้านนายเต่า ทางบ้านนายเต่าก็เตรียมจัดทำสำรับกับข้าวอาหารคาวหวานต่างๆ

เพื่อเลี้ยงแขกที่จะมาในงาน เมื่อนางหงส์ได้ยินว่านายเฒ่าจะมาสู่ขอตัวเอง นางก็คิดว่า นายเฒ่าคงเป็นคนแก่เฒ่าไม่เจียมตัว นางทั้งโกรธ ทั้งอายและเสียใจ จึงวิ่งเข้าห้องปิดประตูแล้วร้องด่านายเฒ่าต่างๆ นานา ประกาศว่านางจะไม่ยอมแต่งงานกับนายเฒ่าเด็ดขาด นายเฒ่าโกรธจัดจึงเหวี่ยงขันหมากทิ้ง จนกลายเป็นเขาขันหมาก นายเฒ่าโมโหลูกสาว จึงตะโกนตะคกว่าลงไป กลายเป็นเขา ตะคกว่า ในปัจจุบันหลายวันต่อมา นางหงส์ไปเที่ยวในงานแห่งหนึ่ง นางแอบเห็นนายเฒ่าเข้าจึงตกตลิ่งเพราะนายเฒ่ายังเป็นหนุ่มรูปหล่อ ไม่แก่เหมือนชื่อ นางเสียใจจึงกลับมาจัดข้าวตอกดอกไม้เดินทางไปขอขมาต่อนายเฒ่า พบพบหน้านายเฒ่า นางก็วิ่งไปกราบขอขมา และขอคืนดีแล้วบอกว่ายินดีจะแต่งงานด้วย ฝ่ายนายเฒ่ายังไม่หายโกรธพอเห็นหน้านางหงส์มาขอขมาจึงตวาดและขว้างปาข้าวตอก ดอกไม้ไปต่อหน้า นางหงส์รู้สึกอับอายอย่างมาก จึงวิ่งกลับบ้านวังพลากรองให้ไปพลากร จนเหนื่อย แค้นแสนแค้น นางกระเสือกกระสน ล้มตายอยู่กลางป่าอนอนตะแคงกลายเป็น เขานางหงส์ ซึ่งปัจจุบันเป็นที่อกเขาที่สูงชันและลับซับซ้อนมากกั้นระหว่างเขตอำเภอเมือง พังงากับอำเภอทับปุดจนตราប់เท่าทุกวันนี้ (สรินยา สาริพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๑๐.๒ ตำนานเขาตะปู

เกาะตาปูเป็นเกาะเล็กๆ เกาะหนึ่งอยู่หน้าเขาพิงกัน ใกล้เกาะปันหยี ในบริเวณอ่าวพังงา มีลักษณะคล้ายตาปูปักอยู่กลางทะเล

เกาะตาปูมีนิทานเล่ากันสืบมาว่า นานมาแล้ว มีชายคนหนึ่งมีอาชีพหาปลาขาย โดยการทอดแหตามชายทะเล อยู่มาวันหนึ่ง ชายคนนั้นออกทอดแหตามปกติ แต่ทอดอยู่นานเท่าไรก็ได้ปลาเลย เห็นอยจนตาลาย เห็นผิวน้ำไหวๆ ก็เหวี่ยงแหลงไปด้วยความมั่นใจว่าติดปลาแน่ๆ ครั้นสาวแหขึ้นมา ปรากฏว่าติดตาปูขึ้นมาเพียงตัวเดียว แก่ไม่โหมมาก หยิบตาปูนั้นเหวี่ยงลงน้ำไป แล้วทอดแหที่จุดอื่นต่อไป ปรากฏว่าติดตาปูตัวเดิมมาอีก เหวี่ยงทิ้งแล้วทอดที่อื่นอีก ก็ติดตาปูตัวเดิมอีก แก่ไม่โหมสุดขีดใช้มีดยวันตาปูเต็มแรง ตาปูตัวนั้นกระเด็นพุ่งหัวปักลงทะเล หัวตาปูตัวนั้นโผล่พ้นผิวน้ำอยู่ ณ ที่นั้น กลายเป็นเกาะมาจนทุกวันนี้ และชาวบ้านเรียกเกาะนั้นว่า เขาตาปู หรือ เกาะตาปู สืบมาจนบัดนี้ (สรินยา สาริพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๑๓ เนื้อเพลงแปล

๑.๑๓.๑ น้ำซุบต้มจุ่ม

ฮาเฮอ เหอเฮอ บ้านนี้ เหอ เขาเล่าเขาชื่อว่าหนูกัก

ต้มจุ่มแมงลักน้ำซุบแกงเลี้ยงส้มเหมา กินหอยเหลือหรือหอยพีเนอรเหอ

ทอโพกทอหรือคอยมาเล่า น้ำซุบแกงเลี้ยงส้มเหมา

พี่เจ้าไม่เคย เหอ เหอะ กิน พี่เจ้าไม่เคย เหอ เหอะ กิน

(สรินยา สาริพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๑๓.๒ นางงามลงเก็บข้าว

ฮาเฮอ เหอเฮอ เดือนสาม เหอ นางงามจะลงเก็บข้าว

เก็บนาไหนเจ้า เก็บข้าวที่นาโคหา

แนะนำให้พี่ไป เห็นบ้านนายไกรอยู่สาขา

ตกแต่ต้นหว้า นั้นและหัวนา เหอ เหอะ น้อง

(สรินยา สาริพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๑๓.๓ เข้าพระยืนบาตร

ฮาเฮอ เหอเฮอ เข้าๆ เหอ หุงข้าวพระมายืนบาตร

คดข้าวใสถาด คดทั้งข้าวบาตรข้าวบิน

กวรดน้ำพิษฐาน ให้ท่านสมภารได้กิน

คัดทั้งข้าวบาตรข้าวบิณ เชิญกิน พ้อทูล เหน่ เหนอะ หัว

(สรินยา สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๑๓.๔ พ้อทองหลอออย่าไปขอเมียไกล

ฮาเฮอ เหน่เฮ่อ พ้อทองหลอออย่าขอเมียไกล

ขอแค่หัวไค เรีนต่อชಾಯคา

อดหมากไคยีนหมาก อดยาไคยีนยา

เรีนต่อชಾಯคา ไค้หมากไค้ยาทองร้อย เหน่ เหนอะ ชั้ง

(สรินยา สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๑๓.๕ กำเนิดนางโนรา

ฮาเฮอ เหน่เฮ่อ นางโนรา เหน่ เดือนหกเจ้าพี่เอย เกิดข้างเกิดม้า

เมื่อเกิดนางโนรา เกิดภูเขาเงินภูเขาทอง

ผูกขึ้นล่องลอยสี่มุมประสาธ แม่ตั้งใจปองให้ลูกอยู่ครองเมืองไกรลาศ

โนราศีสวาท คลาดแม่ไปเมือง เหน่ เหนอะ ไกล

(สรินยา สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๑๓.๖ ชักไบถอยหลัง

ฮาเฮอ เหน่เฮ่อ เรือใหญ่ เหน่ ชักไบถอยหลังน้ำสังเวท

ยกมือขึ้นไหว้ท่านกาเกิด น้ำเนตรลงมาสก ๆ

เอามือมาลูบอก หนิดจาดัวเอยเรามีกรรม

เหน้อยเหอเหน้อยนัก หยุดพักที่นางคูรำ

โนราตาคำ ทำบวงคล้องคอ เหน่ เหนอะ น้อง

(สรินยา สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๑๓.๗ นกเขาเดินไค้แต่เข้านังโยนกุก

ฮาเฮอ เหน่เฮ่อ นกเขา เหน่ เดินไค้แต่เข้านังโยนกุก

ตัวเดียวเกี่ยวไม้ทุก ชันถ้อล่อชಾಯไค้ทุกวัน

วันนี้ไปไหนนางเนื้อเกลี้ยง ที่ไค้ไค้ยินเสียงนกเขาชัน

ชันถ้อล่อชಾಯไค้ทุกวัน ชันให้พี่ช่ายฟัง เหน่ เหนอะ เสียง

(สรินยา สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๑๓.๘ นกจอกคาบดอกทองเหลือง

ฮาเฮอ เห่อเฮ่อ นกจอก เหอ คาบดอกทองเหลือง

ข้างเร็นอีสินาง โนรามาขออีเพ็งจันทร์

ขอเหนียวล็กถวย น้ำทะเลล็กขัน

โนรามาขออีเพ็งจันทร์ เหนียวหมันมัน เหอ เหอะ

(โสทธิภา สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๑๓.๙ ขวัญเจ้านอนในเปลผ้า

ฮาเฮอ เห่อเฮ่อ น้องนอน เหอ เชิญขวัญเจ้านอนในเปลผ้า

เจ้านอนเสี่ยเถิดนะกานดา ครั้นตื่นขึ้นมาได้เหวยนม

นอนเกิดแก้วแม่ ขวัญข้าวของแม่อย่าปรากรม

ตื่นขึ้นทราวมชม เหวยนม พระมาร เหอ เหอะ ดา

(โสทธิภา สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

ย ๑.๑๓.๑๐ ยามเย็นผืนเห็นนกรอน

ฮาเฮอ เห่อเฮ่อ ยามเย็น เหอ ผืนเห็นนกรอนบนคีรี

นกแขกเต้าเคล้าไค้กับปีกสี เหมือนพี่กับน้องชวนกันเซย

เสียงลมหลาดต้นนั้นพัดกล้า สาลิกาบ้าแล้วแก้วอกเอย

เหมือนพี่กับนวลชวนกันเซย ออกเอยเรามี เหอ เหอะ กรวม

(โสทธิภา สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๑๖ เนื้อเพลงประกอบกรละเล่น

๑.๑๖.๑ บ้านทราย

บ้านทรายทองมีชั้นบน มีชั้นล่าง มีด้านหน้ามีด้านหลัง

มีพร้อม ๆ กันชั้กเกเป่าอึ้งจูบ ชั้กเกเป่าอึ้งจูบ

(โสทธิภา สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๑๖.๒ หนูแดงแกงไก่

หนูแดงแกงไก่ใส่พริกไทย ร้อยเม็ดคุณย่าว่าเผ็ด

ใส่น้ำเยี่ยวครึ่งโหล หนูแดงโมโหชั้กเกเป่าอึ้งจูบ

(โสทธิภา สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๑๖.๓ มอญช้อนผ้า

มอญช้อนผ้าตุ้กตาอยู่ข้างหลัง ใครนั่งไม่ระวังฉันจะตีกันเธอ

(โสทธิภา สาริพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๑๖.๔ งูกินหาง

แมงเอ๋ยกินน้ำบ่อไหน กินน้ำบ่อหินบินไปก็บินมา

แมงเอ๋ยกินน้ำบ่อไหน กินน้ำบ่อทรายย้ายไปก็ย้ายมา

แมงเอ๋ยกินน้ำบ่อไหน กินน้ำบ่อโคกโยกไปก็โยกมา

แมงเอ๋ยกินหัวหรือกินหาง กินกลางตลอดตัว

(โสทธิภา สาริพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๑๖.๕ รีรีข้าวสาร

รีรีข้าวสารสองทะนานข้าวเปลือก เด็กน้อยตาเหลือก

เลือกท้องโบลานคดข้าวใส่จาน คอยพานคนข้างหลังไว้

(โสทธิภา สาริพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๑๖.๖ จุ่มจี้จุ่มจวด

จุ่มจี้จุ่มจวดพาลูกไปบวช ถึงวัดถึงวาพอสึกออกมา

ตุ้กตาพุงป่องทำท่าไหว้ก็อง พุงป่องตาเหล่ทำท่าจับเข้เข้บไซ่ขาด

ทำท่าไหว้สวดสวดพลัดใส่หัว ทำท่าไหว้ผ้าผ้วผ้วฉัตรพลัดคดลอง

(โสทธิภา สาริพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๒๓ ปริศนาคำทาย

๑.๒๓.๑ อะไรเอ๋ยต้นเท่านี้วก้อยพระนั่งห่าร้อยไม่หัก

ตอบ ต้นตีปี่ (คลอง สาริพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๒๓.๒ อะไรเอ๋ยต้นเท่าโพนลูกโยนไปไกล

ตอบ ต้นยาง (คลอง สาริพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๒๓.๓ อะไรเอ๋ยพระโอให้ร้อยอยู่ปลายสุด

ตอบ พระยอด (คลอง สาริพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๒๓.๔ อะไรเอ๋ยต้นเท่าครกกลกกรอบแขน

ตอบ โพน (คลอง สาริพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๒๓.๕ อะไรเอ่ยต้นเท่าลำแขนเป็นลูกหน่วยเดียว

ตอบ ลูกมาลี (ลูกสับปะรด) (ปาริชาติ ชูเหล็ก ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๒๓.๖ อะไรเอ่ยมาแต่เมืองนอกยังดอกหาใหม่ไ้

ตอบ ดอกฝิ่น (ปาริชาติ ชูเหล็ก ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๒๓.๗ อะไรเอ่ยตัวแดงหัวลานกินข้าวเช้าเที่ยงค่ำกินไม่ได้

ตอบ พระ (ปาริชาติ ชูเหล็ก ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๒๓.๘ อะไรเอ่ยเขียวเหมือนพระอินทร์ข้างในกินลั้วมัน

ตอบ พรวัว (มะพร้าว) (รชต สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๒๓.๙ อะไรเอ่ยต้นเท่าหิดมีฤทธิ์เหลือเหตุ

ตอบ ดีปลี (พริกขี้หนู) (รชต สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๒๓.๑๐ อะไรเอ่ยยกไอ้ไหนไม่กินคน

ตอบ ยักคิ้ว (รชต สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๒๙ ส่วนวน

๑.๒๙.๑ กลองโนรากลองหนึ่ง ดังกว่ากลองวัด

หมายถึง สนใจความบันเทิงมากกว่าสนใจธรรมะ (คลอง สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๒๙.๒ ชีไก่ไม่ให้หก ชีนกไม่ให้หล่น

หมายถึง แสดงความรอบคอบ รู้จักเก็บเล็กผสมน้อย (คลอง สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙) ๑.๒๙.๓ คนที่หลัง กินดั่งเหนียว หรือ คนมาหล้า กินลูกหว่าแก'

หมายถึง คนทำงานล่าช้ายอมเสียเปรียบผู้อื่น (คลอง สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙) ๑.๒๙.๔ ข้ามก็ไม่รอด ลอดก็ไม่พ้น

หมายถึง จะข้ามก็ไม่ได้ จะลอด (หนี) ก็ลอดไม่ได้ หมายถึง มนุษย์หลีกเลี่ยงไม่พ้นเกิดแก่เจ็บตาย หรือไม่พ้นเคราะห์กรรมที่ตามมา (คลอง สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๒๙.๓ ขวัญข้าวเท่าหัวเรือ ขวัญเกลือเท่าหัวช้าง

หมายถึง การรู้จักบุญคุณของสิ่งที่คุณแก่ชีวิตเรา ดังเช่นข้าวและเกลือ (วิรุฬห์ ชูเหล็ก ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๒๙.๔ ชื้อได้ข้า หน้าได้พี่เณร

หมายถึง การทำงานบางครั้งความเหนื่อยเป็นของผู้ทำ แต่การได้หน้าหรือได้เกียรติเป็นของผู้อื่น

(วิรุฬห์ ชูเหล็ก ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๒๙.๕ ตื่นสายให้สร้างสวนพร้าว ตื่นเช้าให้สร้างสวนยาง

หมายถึง การประกอบอาชีพให้เหมาะสมกับอุปนิสัย (วิรุฬห์ ชูเหล็ก ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙) ๑.๒๙.๘ ถือหมองให้เพื่อนตี ตรันวานหมี่ให้เพื่อนเล่น

หมายถึง ทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น แต่ตัวเองต้องเห็นเหนื่อย บางครั้งถึงกับเสี่ยงภัย (วิรุฬห์ ชูเหล็ก ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๒๙.๖ น้ำเต้าลามา ชีพว้าลาไป

หมายถึง การช่วยเหลือเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน หรืออาจหมายถึงบุคคลเฉื่อยชา ล้าช้า ทำงาน ด้วยกัน (วิรุฬห์ ชูเหล็ก ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๒๙.๗ ข้างในไฟคลอก ข้างนอกวันทอ

หมายถึง เก็บความโกรธไว้ไม่ให้ผู้อื่นรู้

(คลอง สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

ย

อมุขปาฐะ

๒.๕ ความเชื่อ

๒.๕.๑ ห้ามไปงานศพเวลาเรากำลังเป็นแผล

ความเชื่อนี้คนเฒ่าคนแก่ถือกันมาก เพราะว่างานศพเป็นงานอวมงคล เกี่ยวกับคนตาย วิญญาณ ดังนั้นหากใครเป็นแผลสดหรือแผลเปื่อย ไม่ควรไปร่วมงานศพ เพราะจะทำให้แผลเปื่อยมากขึ้น หรือเป็นแผลเรื้อรังรักษาไม่หาย (อารีย์ สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๒.๕.๒ ห้ามชวนใครกลับบ้านโดยไม่เอ่ยชื่อ

สมัยก่อนมีแต่ป่า ภูติผีปีศาจแรง หลอกหลอนคนได้แม้กระทั่งกลางวัน และคนสมัยก่อนก็มักไปไหน มาไหนโดยการเดิน ผ่านป่าบ้าง ผ่านวัดบ้าง ผ่านป่าช้าบ้าง เวลาจะชวนใครไปบ้านระหว่างทางก็จะ เอ่ยชื่อด้วย เพราะหากเปลวชวนแบบดื้อๆก็อาจจะมิสิทธิ์ได้คนที่ไม่รู้จักไปแทน (อารีย์ สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๒.๕.๓ เวลาเข้าป่าอย่าพูดถึงสิ่งสสารสัตว์ เวลากลางคืนไม่ควรพูดถึงเรื่องผีหรือวิญญาณ

ความเชื่อเรื่องนี้หลายคนคงทราบดีแล้ว และมันก็เป็นเช่นนั้น เช่น เวลาเดินป่า เราไม่ควรพูดถึง สัตว์ที่น่ากลัว เช่น เสือ งู หากลงน้ำก็อย่าพูดถึงพราย หรือจะเข้ เป็นต้น เพราะมันจะมาให้เราเจอ เลยทีเดียว เช่นเดียวกับเวลากลางคืนอย่าพูดถึงเรื่องผีหรือวิญญาณ (อารีย์ สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๒.๕.๔ ห้ามนอนขวางทางเดิน

ความเชื่อนี้ยังขลังมาถึงบัดนี้ คำว่าย่านนอนขวางทางนั้น หมายความว่า ตรงไหนที่เป็นทางสัญจรไม่ว่าจะเล็กหรือใหญ่ เราไม่ควรไปนอนขวางทาง บางคนเป็นหลับง่ายต้องระวังให้ดี เช่น นอน ขวางทางเข้าบ้าน เข้าวาน เป็นต้น คุณอาจจะเจอกับอาการที่เค้าเรียกกันว่า โ ผีอำ โ คำนี่ไม่ได้ แปลว่าโดนสิ่งสูง แต่แปลว่าโดนเหยียบโดนทับ เนื่องจากวิญญาณจะสัญจรผ่านทางดังกล่าว

(อารีย์ สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๒.๕.๕ อย่าเล่นซ่อนแอบเวลากลางคืน

ความเชื่อนี้เป็นเรื่องที่น่าเชื่อถือเสียจริง เพราะเวลากลางคืน เป็นเวลาที่สิ่งลึกลับออกมาเม่นพ่าน เวลาเราเล่นซ่อนแอบกัน บางทีเราอาจจะต้องเจอกับแขกที่ไม่ได้รับเชิญเข้ามาร่วมเล่นด้วย อีก ประการคือกลางคืนมันมีตะขาบ งู สัตว์มีพิษทั้งหลาย หรือแมแต่หนาม ตะปู กระเบื้อง เราไม่เห็นแล้วไปเหยียบเข้า อาจจะได้รับอันตรายได้

(อารีย์ สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๒.๕.๖ อย่านอนหันหัวไปทางทิศตะวันตก และอย่านอนเอามือทั้งสองกุมหน้าอก

ความเชื่อนี้มีคนเชื่อมากมาย เนื่องจากคนเป็นควรจะนอนหันหัวไปทางทิศไหนก็ได้ แต่ไม่ใช่ทิศ ตะวันตก เพราะทิศตะวันตกนั้นเป็นทิศที่เค้าหันหัวศพคนตายไปหา ดังนั้นเขายังมีชีวิตอยู่ ก็อย่าไป นอนแบบคนตาย อีกนัยหนึ่งคือมันไม่เป็นสิริมงคลกับชีวิตนั่นเอง (อารีย์ สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๒.๕.๗ หลังจากกลับงานศพ หรือ กลับจากเดินทางไกล ให้ล้างเท้าก่อนเข้าบ้าน

ความเชื่อนี้มีมานานแล้ว โดยคนสมัยก่อนเวลากลับจากไปไหนมาไหน เค้ามักล้างมือล้างเท้าก่อน ขึ้นเรือน เพื่อเป็นการชำระสิ่งสกปรกที่ติดตัวมา อีกนัยหนึ่งคือชำระสิ่งไม่ดีที่ติดตัวมาด้วย เนื่องจาก มันมากับตัวเรา เข้าสู่บริเวณบ้านของเราโดยเจ้าที่เจ้าทางในบ้านมิได้ขัดขวาง หากเราล้างเท้า สิ่งเหล่านี้ไม่ดีเหล่านั้นก็จะเข้าบ้านเราไปด้วย (อารีย์ สาริพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๒.๕.๘ วันสำคัญของเรา จงอย่าออกไปไหน

เราคงเคยได้ยินข่าวการเสียชีวิตของคนบางจำพวก เช่น นาคที่จะบวชเป็นพระเสียชีวิตก่อนได้บวช เจ่าบ่าวหรือเจ่าสาวเสียชีวิตก่อนได้แต่งงาน นักศึกษาเสียชีวิตก่อนได้รับปริญญา เป็นต้น บางครั้ง ไม่ได้เสียชีวิตหรอก แต่ก็เป็นเหตุให้งานสำคัญของเราต้องหยุดไปหรือเสียหายไป

(อารีย์ สาริพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๒.๒๐ อาหาร

๒.๒๐.๑ น้ำซุบ

๒.๒๐.๒ คั่วเกลือหมู

๒.๒๐.๓ แกงฟุงปลา

๒.๒๐.๔ แกงส้มปลา

๒.๒๐.๕ แกงเลียง

๒.๒๐.๖ ผัดเครื่องแกงหมู

๒.๒๐.๗ แกงเทโพ

๒.๒๐.๘ น้ำเต้าผัดไข่

๒.๒๐.๙ แกงกะทิหมูกับหน่อเหียง

๒.๒๐.๑๐ แกงน้ำเคย

๒.๒๐.๑๑ แกงส้มกุ่มกับย่านิด

๒.๒๐.๑๒ กลัวยบวช

๒.๒๐.๑๓ บัวลอยไข่หวาน

๒.๒๐.๑๔ ขนมบ้า

๒.๒๐.๑๕ ขนมถั่วพู

๒.๒๐.๑๖ ขนมตาล

๒.๒๐.๑๗ ขนมขี้หนู

๒.๒๐.๑๘ ขนมรังผึ้ง

๒.๒๐.๑๙ ขนมถั่ว

๒.๒๐.๒๐ แก่งส้มชะอมทอด

๒.๒๐.๒๑ ปลาทอดเค็รื่อง

๒.๒๐.๒๒ หมูต้มผักกาดดอง

๒.๒๐.๒๓ ผัดเผ็ดหมูเถื่อน

๒.๒๐.๒๔ คั่วกลิ้งหมู

๒.๒๐.๒๕ มะพร้าวคั่ว

๒.๒๐.๒๖ ชนมนโค

๒.๒๐.๒๗ ชนมนเข่ง

๒.๒๐.๒๘ แก่งคั่วพริก

๒.๒๐.๒๙ แก่งพริกปลาชิว

๒.๒๐.๓๐ แก่งพริกไก่โบราณ

๒.๒๐.๓๑ แก่งกะทิเห็ดเผาะ

๒.๒๐.๓๒ แก่งส้มกบ

(คลอง สารีพัฒน์ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

ย

นามานุกรม

อารีย์ สารีพัฒน์ เพศหญิง อายุ๗๖ ภูมิลำเนา จังหวัดพังงา ที่อยู่ ๖๔/๒ หมู่๒ ต.บางนายสี อ. ตะกั่วป่า จังหวัดพังงา ให้ข้อมูล มนัส สารีพัฒน์ เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

คลอง สารีพัฒน์ เพศชาย อายุ ๙๖ ภูมิลำเนา จังหวัดพังงา ที่อยู่ ๖๔/๒ หมู่๒ ต.บางนายสี อ. ตะกั่วป่า จังหวัดพังงา ให้ข้อมูล มนัส สารีพัฒน์ เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

วิรุฬห์ ชูเหล็ก เพศชาย อายุ๔๖ ภูมิลำเนา จังหวัดพังงา ที่อยู่ ๖๔/๒ หมู่๒ ต.บางนายสี อ. ตะกั่วป่า จังหวัดพังงา ให้ข้อมูล มนัส สารีพัฒน์ เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

รชต สารีพัฒน์ เพศชาย อายุ๓๖ ภูมิลำเนา จังหวัดพังงา ที่อยู่ ๓๐/๓ หมู่๒ ต.บางนายสี อ. ตะกั่วป่า จังหวัดพังงา ให้ข้อมูล มนัส สารีพัฒน์ เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

ปารีชาติ ชูเหล็ก เพศหญิง อายุ๔๓ ภูมิลำเนา จังหวัดพังงา ที่อยู่ ๖๔/๒ หมู่๒ ต.บางนายสี อ. ตะกั่วป่า จังหวัดพังงา ให้ข้อมูล มนัส สารีพัฒน์ เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

สมศรี สารีพัฒน์ เพศหญิง อายุ๔๙ ภูมิลำเนา จังหวัดพังงา ที่อยู่ ๖๔/๒ หมู่๒ ต.บางนายสี อ. ตะกั่วป่า จังหวัดพังงา ให้ข้อมูล มนัส สารีพัฒน์ เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

สมประสงค์ สารีพัฒน์ เพศชาย อายุ๕๐ ภูมิลำเนา จังหวัดพังงา ที่อยู่ ๖๔/๒ หมู่๒ ต.บางนายสี อ. ตะกั่วป่า จังหวัดพังงา ให้ข้อมูล มนัส สารีพัฒน์ เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

จารุณี ทองสลับ เพศหญิง อายุ ๕๔ ภูมิลำเนา จังหวัดพังงา ที่อยู่ ๖๔/๓ หมู่ ๒ ต.บางนายสี อ. ตะกั่วป่า จังหวัดพังงา ให้ข้อมูล มนिसา สาริพัฒน์ เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

สรินยา สาริพัฒน์ เพศหญิง อายุ ๓๐ ภูมิลำเนา จังหวัดพังงา ที่อยู่ ๖๔/๒ หมู่ ๒ ต.บางนายสี อ. ตะกั่วป่า จังหวัดพังงา ให้ข้อมูล มนिसา สาริพัฒน์ เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

โสทิฎา สาริพัฒน์ เพศหญิง อายุ ๓๒ ภูมิลำเนา จังหวัดพังงา ที่อยู่ ๖๔/๒ หมู่ ๒ ต.บางนายสี อ. ตะกั่วป่า จังหวัดพังงา ให้ข้อมูล มนिसา สาริพัฒน์ เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

[คดีชน](#) : คดีชนวิทยา